

Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementet

Postboks 8036 Dep

0030 Oslo

Vår ref.

005

Deres ref.

201200643

Dato:

14. september 2012

**HØRINGSUTALELSE FRA STIFTELSEN KIRKENS BYMISJON OSLO VEDR. NOU 2012: 5 –
BEDRE BESKYTTELSE AV BARNES UTVIKLING – EKSPERTUTVALGETS UTREDNING AV DET
BIOLOGISKE PRINSIPP I BARNEVERNET**

Ekspertutvalgets utredning er et stort og omfattende dokument. Det er også et meget viktig dokument som oppsummerer og sammenstiller den tilgjengelige kunnskap og praksis på dette fagfeltet, samtidig som den går gjennom nyere hjerneforskning spesielt innenfor områdene tilknytning og tilknytningsforstyrrelser, traumer og ettervirkninger av disse i tidlig barnealder.

Utredningen er god lesning for oss, både fordi den beskriver disse disse meget viktige temaene på en grundig og lettfattelig måte, og fordi dens konklusjoner og anbefalinger er så tydelige og motivert i det som er til beste for barnet. Kapitelene ”Oppdatert kunnskap om tidlig utvikling med tanke på kompensierende tiltak, inkludert å hente barnet” og ”Ettervirkninger av traumatiserende hendelser i barndom og oppvekst” understreker alvoret i den situasjonen mange av barnevernsbarna befinner seg i.

Kirkens Bymisjon har erfaring gjennom mange år med barn som lever under eller har levd under mangelfulle eller direkte skadelige omsorgsbetingelser. Familiehuset Nanna-Marie har spedbarnsfamilier plassert og utreder spedbarnsforeldres omsorgskompetanse og driver opplæring og trening av foreldrekompetanse.

Heggeli barnehjem tar i mot barn under 12 år og har tilknyttet 20 fosterhjem for langsiktig oppvekst og oppfølging frem til voksen alder. Bymisjonen har også tilbud for foreldre som ikke lenger kan ha omsorg for egne barn.

Vi mener å ha stor erfaring med hvordan tilknytningsforstyrrelser og skader/traumer oppstår og hvordan dette påvirker barnas utvikling på forskjellige måter gjennom hele oppveksten

Barnevernets arbeid bygger i dag på tre prinsipper:

- prinsippet om barnets beste
- det mildeste inngreps prinsipp og
- det biologiske prinsipp

Prinsippet om barnets beste er det eneste som er nedfelt i barnevernloven og anses som det

| bymisjon.no

Bank: 7011.05.18127 | Org.nummer: NO 944 384 448 | Gavekonto: 7011.05.18593 | Givertelefon: 820 43 055 (100,-)

overordnede prinsipp. Vår erfaring viser allikevel at anvendelsen disse prinsippene noen ganger blir feil, og vi mener det er nødvendig med en tydeliggjøring av at hensynet til barnets beste skal være førende og gå foran hensynet til familie og prinsipper for valg av tiltak når disse kommer i konflikt.

Prinsippet for utviklingsfremmende tilknytning – terskel for omsorgsovertakelse

Vi støtter fullt ut ekspertutvalgets forslag om innføringen av et nytt prinsipp om utviklingsfremmende utvikling. Selv om det er bred enighet om verdien av tidlig intervensjon, og det gjøres mye godt arbeid i barnevernet, er likevel vår erfaring at barn som tas under omsorg har levd forholdsvis lenge under mangelfulle eller skadelige omsorgsbetingelser og er påført skade som følge av dette. Vi ser også at enkelte barn over tid får forskjellige hjelpetiltak som ikke er tilstrekkelig virksomme, og at noen opplever flere flyttinger frem og tilbake mellom foreldre, institusjon og fosterhjem. Dette kan bidra til å øke barnas belastninger snarere enn å være til hjelp. Vi mener videre at det biologiske prinsipp i noen tilfeller har fungert som begrunnelse for at barn holdes for lenge i utilfredsstillende omsorgssituasjoner.

Utvalget anbefaler at terskelen for omsorgsovertagelse vurderes i forhold til faktorene

- om tilknytnings- og relasjonskvaliteten er utviklingsstøttende
- alvorlighetsgraden og stabiliteten av omsorgssvikt
- omsorgspersonenes egenskaper

Vi anser at disse faktorene er godt egnet som utgangspunkt for vurdering av "barnets beste".

Det er videre av stor betydning å utrede og avklare disse forholdene så raskt som mulig for å forhindre at barnet blir påført ytterligere utviklingsforstyrrelser eller skader.

Omsorgsovertagelse er et meget alvorlig inngrep, og det er viktig at samfunnet gjør sitt ytterste for at barnet skal få best mulig omsorg og gode betingelser for videre vekst og utvikling.

Bruk av evidensbaserte tiltak

Bymisjonen støtter utvalgets anbefalinger om tilgang til evidensbaserte tiltak for å forbedre omsorgskompetansen til omsorgspersoner for barn i alle alderstrinn og utviklingsnivå. Vår forståelse er at de viktigste successkriterier i dette arbeidet er relasjon, stabilitet og langsiktighet.

Rettighetsfesting av barnevernloven

Det generelle ønsket om å styrke barns rettigheter kommer til uttrykk bl.a. gjennom Barnekonvensjonen og barnevernloven. Flatøutvalget, Befringutvalget, Barneombudet samt en rekke interesseorganisasjoner anbefaler å gjøre barnevernloven om til en rettighetslov. Kirkens Bymisjon mener at en lov som skal beskytte barn mot en skadelig omsorgssituasjon, omsorgssvikt og overgrep fra foreldrene selvfølgelig skal være rettighetsfestet. Dette må være overordnet motargumenter som at virkemidler eksisterer og frykt for økonomiske konsekvenser

Anbefalinger om bedre praksis

Bymisjonen vil støtte alle anbefalinger som bidrar til å sikre barnevernsbarna en langsiktig stabil og trygg omsorgssituasjon. Det gjelder bruk av adopsjon ved tidlig og varig fosterhjemsplassing, å ta stilling til adopsjon senest ett etter plassering av spedbarn i alderen 0-18 mnd, og 2 år etter plassering av barn i alderen 18 mnd – 4 år.

Vi støtter forslaget om at fylkesmannen overtar tilsyn med fosterhjemmene.

Bymisjonen støtter også forslag om oppnevning av sakkyndig i saker der det forventes at omsorgspersonen i fremtiden ikke vil kunne ivareta god nok omsorg, og at det oppnevnes støtteperson for familien slik praksis er i Danmark.

Anbefalinger om mer forskning, utviklingsarbeid, endringer, vurderinger og utredninger

Under dette kapittelet vil vi støtte spesielt opp under utredning av tiltak for vern av ufødte barn

- ved skader som følge av mors rusmisbruk
- ved lovpålagt ansvar for Helse- og sosialtjenesten for varsling der gravide har en livsførsel som kan skade barnet
- der internasjonale konvensjoner kan begrense lovgivers mulighet til å verne ufødte barn
- mot vold, overgrep, smitte og annen skade

Vi vil også bifalle utredning av fosterhjemsgaranti – eller generelt tiltak for å redusere ustabiliteten i fosterhjemsplassing.

Anbefaling om lovendringer

Kirkens Bymisjon støtter i utgangspunktet tiltak og endringer i lov, forskrifter og rundskriv som er motivert i å stabilisere plassering etter omsorgsovertagelse, som å presisere at samvær skal være utviklingsfremmende for barnet, samt opprette en skranke for endringssaker om samvær for å redusere grunnløse gjentatte og opprivende klagesaker.

Annet

Det er vårt ønske at alle gode intensjoner som kommer til uttrykk i lovttekster, utredninger etc. og som blir vedtatt gjennomført, følges opp med organisasjonstilpasninger, ressurser og evalueringer, slik at barnevernet faktisk blir i stand til å ivareta sine mange og viktige oppgaver.

Med vennlig hilsen

Hildegunn Dømbe Hermansen
Avd. direktør
SKBO

